

Online presentatie van stageplaatsen legt keuze bij aios

Opleidingen in de etalage

Joep Dörr, gynaecoloog
Medisch Centrum Haaglanden
Den Haag en voorzitter Regionale Opleidingscommissie OOR Leiden

Joanne Fokkema, arts-onderzoeker, Scheltus van Luijk, onderwijskundige, Beatrijs de Leede, onderwijskundige, Fedde Scheele, gynaecoloog en hoogleraar verloskunde/gynaecologie

Correspondentieadres:
p.dorr@mchaaglanden.nl;
c.c.: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling gemeld.

De opleidingsafdelingen van negen medische specialismen gaan zich online presenteren. Aios kunnen dan zelf kiezen waar zij hun vooropleiding of hun differentiatiestage willen doorbrengen.

In januari is het etalageproject van start gegaan. In de loop van dit jaar zullen alle opleidingsafdelingen van heelkunde, interne geneeskunde, neurologie, verloskundegynaecologie, anesthesiologie, orthopedie, kindergeneeskunde, plastische chirurgie en radiologie delen van hun opleidingen online presenteren. Dat betekent dat opleiders, opleidingsafdelingen en ziekenhuizen gegevens over onder meer de vaktechnische inhoud en de onderwijskundige kwaliteit van de opleiding in hun 'etalages' zichtbaar zullen maken. Aios in de vooropleidingen en in het laatste deel van hun opleiding kunnen op grond hiervan – binnen de kaders van de regelgeving – zelf kiezen waar ze hun stage willen lopen.

Commotie

De verdeling van nieuwe opleidingsplaatsen komt nu tot stand via een ingewikkeld proces, waar de opleidingsziekenhuizen en de wetenschappelijke verenigingen (verenigd in het BOLS), het College voor de Beroepen en Opleidingen in de Gezondheidszorg en het ministerie van VWS bij zijn betrokken. In twee rapporten van ECRi (Erasmus Competiti- on & Regulation Institute),

samengesteld in opdracht van het ministerie van VWS, wordt geconstateerd dat de verdeling van opleidingsplaatsen niet transparant en ook niet doelmatig is. Opleidingsplaatsen zouden vooral toegekend moeten worden aan opleidingsafdelingen en ziekenhuizen die de

grootste inspanningen leveren en de hoogste kwaliteit bieden tegen een zo gunstig mogelijke prijs. Kwaliteitsindicatoren kunnen de kwaliteit van opleidingen en daarmee ook kwaliteitsverschillen zichtbaar maken. De beste opleidingen worden dan beloond met meer opleidingsplaatsen.

Meetinstrumenten zijn bijvoorbeeld de D-RECT-enquête, die het opleidingsklimaat meet, en de varianten SetQ (AMC) en Effect (UMCN), waarmee de aios feedback aan de opleiders geven. VWS stelde voor om deze onderwijskundige meetinstrumenten te gebruiken als basis voor de verdeling van opleidingsplaatsen. Dit leidde tot commotie en discussie onder de bij de opleidingen betrokken partijen. De indicatoren zijn namelijk weliswaar belangrijke instrumenten, maar bedoeld om de onderwijskundige kwaliteit van opleidingen te verbeteren. Ze zijn niet ontwikkeld om een totaalbeoordeling van opleidingen te geven. Vanuit professioneel perspectief zijn de beschreven indicatoren dan ook te smal van focus om als basis te dienen voor de verdeling van opleidingsplaatsen. Het opleiden van aios kent meer dimensies. Nieuwe onderwijskundige inzichten behoren daartoe, maar centraal staat de overdracht van de juiste kennis en de beste medische vaardigheden om patiënten beter te kunnen maken.

Rugzakmodel

Uit de discussies en meningsverschillen tussen de ministerie van VWS, de wetenschappelijke verenigingen en de opleidingsziekenhuizen over de verdeling van opleidingsplaatsen en het

De verdeling van opleidingsplaatsen is nu niet transparant

Dankzij het etalageproject kan de goed geïnformeerde aios zelf kiezen waar hij zijn vooropleiding en het laatste deel van zijn opleiding volgt.

beeld: iStockphoto

SAMENVATTING

- Dit jaar kunnen opleidingsafdelingen van negen specialismen hun vooropleidingen en differentiatiestages op een website 'in de etalage' zetten.
- Aios kunnen naar aanleiding van informatie in deze etalages kiezen waar zij hun stages willen lopen.
- Profilering van vooropleidingen en differentiatiestages, transparantie van kwaliteit van opleidingen en competitie van opleidingsafdelingen komen zo tot stand.

gebruik van kwaliteitsindicatoren daarbij, is het project van de opleidingsetalages ontstaan. Bij de oprichting van het Opleidingsfonds is het zogenaamde rugzakmodel genoemd, waarmee wordt bedoeld dat het geld de aios volgt. Dit model past heel goed in een systematiek waarbij de goed geïnformeerde aios zelf kiest waar hij of zij de vooropleiding c.q. het laatste deel van de opleiding volgt. Deze keuzemogelijkheden van de aios sluiten goed aan bij de praktijk. Aios kunnen ook nu een vooropleiding kiezen en bij veel specialismen zijn differentiatiestages van het laatste deel van de opleidingen ontstaan. Gegevens over de vaktechnische inhoud van (differentiatie)stages en mogelijkheden van wetenschappelijk onderzoek, samen met informatie over onder meer de onderwijskundige kwaliteit en arbeidsvoorwaarden, kunnen de stageaanbieders, (combinaties van) opleidingsafdelingen en ziekenhuizen online presenteren in een opleidingsetalage. Professionele, bestuurlijke en onderwijskundige perspectieven komen zo bij elkaar.

Door opleidingen te etaleren ontstaat bovenal transparantie over de kwaliteiten die de opleidingen te bieden hebben. Opleiders kunnen zichtbaar maken wat zij belangrijk vinden en waar zij voor staan.

Kansen

Het ministerie van VWS heeft een omvangrijke subsidie aan het etalageproject toegekend. De BOLS-partijen hebben zich aan het project gecommitteerd. In nauw overleg met aios, opleiders en vertegenwoordigers van de opleidingsinstituten van de ziekenhuizen wordt

een website gebouwd met etalages die gemakkelijk toegankelijk zijn en worden voorzien van vergelijkbare en onderscheidende informatie. Een helpdesk zal ondersteuning geven bij het inrichten van de etalages door de opleiders. Een voorwaarde voor het slagen van het project is dat de aios inderdaad in staat wordt gesteld een keuze te maken en dat het geld uit het Opleidingsfonds de aios volgt: de 'rugzak'.

De aios zullen in discussie gaan met hun opleiders over de keuzemogelijkheden van differentiatiestages binnen en buiten de opleidingsclusters en de opleiders zullen bereid moeten zijn hun aios te laten vertrekken. Ook de raden van bestuur van opleidingsziekenhuizen zullen het eventuele vertrek van aios moeten faciliteren. Tegelijkertijd liggen er natuurlijk kansen voor opleiders, opleidingsziekenhuizen, clusters en regio's om zich met onderdelen van het vak waar ze sterk in zijn te profileren en op die manier aios aan te trekken.

Zo is, door een constructieve dialoog tussen veld en overheid, straks competitie op basis van transparante kwaliteit een feit, op een manier die voor beide partijen hanteerbaar is.

Het project heeft een looptijd van vier jaar. Tijdens de eerste twee jaar worden de etalages gebouwd. Door middel van een continue evaluatie gedurende de gehele looptijd zullen effectmetingen plaatsvinden en succes- en faalfactoren worden geïdentificeerd. Aan het einde van het project zullen de effecten in beeld zijn en zal advies volgen over continuering en uitbreiding van opleidingsetalages naar alle medische specialismen.

Eerdere MC-artikelen over de verdeling van opleidingsplaatsen vindt u bij dit artikel op www.medischcontact.nl. Zie voor een ander artikel over het medisch onderwijs op blz. 1318.